

הלכות יחוד

1 ספר החינוך מצוה קפח

שלא להתעדרן באחת מכל העריות, והן קרובות ואשת איש ונדה, ואפילו בלא ביאה כגון חיבוק ונישוק וכל הדומה לאלו הפעולות הרעות שמעמיקין בהן בעלי הזימה ההולכים אחרי ההבל ויהבלו, שנאמר [ויקרא י"ח, ו]ן איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה, ומירושו כאילו אמר לא תעשו שום קריבה שהיא הגורמת והמביאה האדם לגלות ערוה. וכן דרשו זכרונם לברכה לא תקרבו לגלות, אין לי אלא שלא יגלה, מניין שלא יקרב, תלמוד לומר ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב [שם, שם י"ט], אין לי אלא נדה בלא תקרב ובלא תגלה, מניין לכל העריות, תלמוד לומר לא תקרבו לגלות, ושם נאמר [שם, שם כ"ט] ונכרתו הנפשות העושות, שמה תאמר יהיו חייבין כרת על הקריבה לבד, תלמוד לומר העושות, ולא הקריבות.....

ואתה בני הזהר על זה מאוד ואל יבטיחך יצרך, ואם אלף ערבים יתן לך. וזה שאתה מוצא קצת מעשים בגמרא מראים סותרים דברי אלה, כלומר שאפילו במה שאסרו זכרונם לברכה בנשים לא היו קצת מהן חוששין, אין זה סתירה כלל לדברי, דבמקום מצוה הוא דוקא שהיו מקילין קצת. כמו שמצינו ברבי יוחנן דהוה יתיב אשערי טבילה כדי שישתכלו בו הנשים ויולידו בנים נאים כמותו, והוא לא היה מסתכל בהן חלילה, ורבי דהוה נקיט כלתה אכתמיה, למצוה הוא שהיה עושה כן כדי לשמחה, וקצת ענינים כיוצא באלו.

ועוד שהם זכרונם לברכה היו כמלאכים, שלא היה עסקם אפילו שעה קלה כי אם בתורה ובמצוות, והיתה מפורסמת כוננתם לכל העולם כשמש, ולא היו מרגישים הרגש רע בשום דבר מרוב דבקותם בתורה ובמצוות. אבל אנחנו עכשיו אין לנו לפרוץ אפילו גדר קטן בענינים אלו כלל, אלא לשמור כל ההרחקים שהודיעונו זכרונם לברכה בפרט, ובמה שלא הזכירו הם יש על כל אחד ואחד לעשות כפי מה שימצא את גופו מוכן כמו שאמרנו, שאם הוא מוצא עצמו שצריך גדר אף על המותר יגדור עצמו, כמו שמצינו אחד מן החכמים שאמר הזהרו בי מפני בתי, ואף על פי שמותר לאדם להתייחד עם בתו כמו שנכתוב בעזרת השם, לפי שענין זה קשה מאד ויצר הרע חזק בו, על כן צריך כל אדם להרבות בשמירה.

ואם יחשוב האיש בפגעו באשה נאה כי גיהנם פתוח בין ריסי עיניה, ובאש תמיד תוקד כל הקרב אליה, ויחזיר כל מחשבותיו אל הדברים האלה, לא תחיה לו לפוקה. ואמרו זכרונם לברכה [ברכות ה' ע"א] שאם אין כח בידו להמית היצר ולהרחיק מחשבתו ממנה, שיקרא קריאת שמע או יעסוק בתורה, והודיעונו שעכ"פ ימות בכך, כמו שאמרו זכרונם לברכה [קידושין ל"א ע"א] שאם אבן הוא נימוח, ואם ברזל מתפוצץ, שנאמר [ירמיהו כ"ג, כ"ט] הלא כה דברי כאש וגו'.

2. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף יג עמוד ב

כיון דאיסתתר אין אפוטרומוס לעריות.

3. תלמוד בבלי מסכת שבת דף לא עמוד א

אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו: נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורביה, צפית לישועה, פלפלת בחכמה

גדר מקום יחוד

4. ס' תורת היחוד עמ' צא

א. כדי שיחשב שהאיש והאשה נמצאים במצב של יחוד, צריך שיתקיימו שלשה תנאים כדלהלן:

(א) שהם נמצאים יחד בקירבת מקום, דהיינו ששניהם קרוכים ול"ו, אבל אם הם רחוקים זה מזו אע"פ שעדיין רואים זה את זה, לא נחשב ליחוד.

(ב) שאדם זר לא יכול לראות את מעשיהם שם כמקום היחוד.

(ג) שהם כטוחים שלא יבוא אדם לשם באמצע מעשיהם, ויש להם האפשרות לעשות מעשיהם ללא הפרעה.

5. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כב סעיף א-ב

אסור להתייחד עם ערוה מהעריות, בין זקנה בין ילדה, שדבר זה גורם לגלות ערוה, חוץ מהאם עם בנה והאב עם בתו והבעל עם אשתו נדה. וחתן שפירסה אשתו נדה קודם שיבעול, אסור להתייחד עמה, אלא היא ישיבה עם בני הנשים והוא ישן בין האנשים, ואם בא עליה ביאה ראשונה ואח"כ נטמאת, מותר להתייחד עמה כשאירע מעשה אמנו ותמר, נזר דוד ובית דינו על ייחוד פנויה. ואף על פי שאינה ערוה, בכלל ייחוד עריות היא ושמאי והלל גזרו על ייחוד עובדי כוכבים. נמצא, כל המתייחד עם אשה שאסור להתייחד עמה, בין ישראלית בין עובדת כוכבים, מכין את שניהם מכת מרדות, האיש והאשה, ומכריזין עליהם. הגה: ודוקא בידוע שנתייחד עמה, אבל היא אינה נאמנת עליו (ריב"ש סי' רפ"א). ואפילו עד אחד אינו נאמן (מהרי"ק שורש קפ"ח) חוץ מקפ"ח. ומכל מקום במקום שנראה לבית דין דאיכא למיחש לאיסורא, צריך להפרישן (שם בריב"ש). חוץ מאשת איש שאע"פ שאסור להתייחד עמה, אם נתייחד אין לוקין, שלא להוציא לעז עליה שזינתה ונמצא מוציאין לעז על בניה שהם ממזרים.

6. ערוך השולחן אבן העזר סימן כב סעיף ג
כשאירע מעשה אמנו ותמר גזר דוד ובית דינו על איסור יחוד עם פנויה אף שהיא קטנה שאין לה וסת עדיין דביש לה וסת הרי היא ערוה מפני נדה כמ"ש דאע"פ שאינה ערוה בכלל יחוד עריות היא ולא דקודם לזה היה מותר יחוד גמור דא"א לומר כן דפשיטא שזהו קרוב לבא לידי עבירה דאפילו במחולות אסורים לחול יחד כדכתיב [תהלים קמח, יב] בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים ולא כתיב בחורים עם בתולות ש"מ דליך יחד במחול בחור ובתולה איסור גמור הוא וכן בסוף שפטים כתיב ויצו את בני בנימין לאמר לכו וארבתם בכרמים וראיתם והנה אם יצאו בנות שילו לחול במחולות ויצאתם מן הכרמים וחספתם וגוי' ולמה לא צו אותם שילכו בהמחולות אלא ודאי איסור גמור הוא ולא היו מניחין בנות שילו שיתערבו עמהן לכך צוים להסתר בכרמים אלא שגזרו אף על יחוד ארעי כמו בעריות וזהו שכתבו הרמב"ם והטור והש"ע דבכלל יחוד עריות היא כלומר דאפילו יחוד ארעי אסור

7. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לו עמוד א
סוגה בשושנים שאפילו כסוגה של שושנים לא יפרצו בהן פרצות. והיינו דאמר ליה ההוא מינא לרב כהנא: אמריתו נדה שרי לייחודי בהדי גברא, אפשר אש בנעורת ואינה מהבהבת? - אמר ליה: התורה העידה עלינו סוגה בשושנים, שאפילו כסוגה בשושנים - לא יפרצו בהן פרצות.

8. רש"י מסכת סנהדרין דף לו עמוד א
סוגה בשושנים - גדורה בשושנים, כלומר: באזהרה קלה ובהבדלה מועטת הם נפרשין מן העבירה ואין צריך גדר אבנים להפסיקן, שאפילו אין רחוקין מן העבירה אלא גדר שושנים מפסיק ביניהם לא יפרצו בה פרצות הגדר. מהבהבת - אוחות ודולקת, כמו (שבת כח, א) שקיפלה ולא הבהבה, ובלעז פלמ"ד + בוער, עולה באש +.

9. ערוך השולחן יורה דעה סימן קצה סעיף א
ידוע שנדה היא ככל העריות שכל העריות הן בכרת וכן נדה היא בכרת ובעניין ההרחקה ממנה איננה שוה לכל העריות יש בדברים שהחמירו בה יותר מבכל העריות כמו ליתן בידה או ליטול מידה וכיוצא בזה כמו שיתבאר לפנינו ויש שהקילו בה יותר כמו שמותר ליהנות בראייתה ובכל העריות פשיטא שאסור אפילו ההסתכלות וכן יחוד דבכל העריות אסור להתייחד ועם אשתו נדה היחוד מותר וכן אמרו חז"ל [סנהדרין ל"ז א] סוגה בשושנים התורה העידה עלינו שאפילו כסוגה בשושנים לא יפרצו בה פרצות כלומר באזהרה קלה ובהבדלה מועטת נפרשים מן העבירה [רש"י ד"ה סוגה] וכשאומרת כשושנה אדומה ראיתי מיד פורש ממנה [תוס' ד"ה התורה]:

10. שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן צא

אבל מ"מ נלענ"ד דכל שהיחוד הוא במקום שהם כן יכולים לשהות שם כשיעור טומאה, אז איכא ממש איסור יחוד דאורייתא על כל רגע ורגע שהם שוהים יחד גם לפני ששהו כשיעור טומאה ולא בשיעורא תליא מלתא, ולכן אף אם נמלכו באמצע ונתפזרו לפני ששהו כשיעור טומאה אפי"ה כבר עברו על איסור יחוד וצריכים כפרה, וכ"ש שאם רק בדרך מקרה נכנסו לשם אנשים וע"י זה נפסק היחוד שביניהם, נלענ"ד דבכה"ג יש לדונם כעברו ממש על איסור יחוד ולהלקותם על כך, דכמו שפשוט הוא דאם שהו כשיעור טומאה דשפיר מלקין אותם אף אם יודעים ברור שלא נטמאו הי"ג גם לוקין אף אם במקרה נתפזרו ממקום סתירתם לפני השיעור, כמו כן במ"ש הבי"ש באבן העזר סימן קט"ו סק"כ לענין עוברת על דת אפילו ביחוד של פעם אחת היא נקראת עוברת על דת משה, נראה דאף אם קרה מקרה ונתפזרו לפני ששהתה כדי טומאה אפי"ה הו"ל בכלל עוברת על דת וכדאמרן דגם יחוד של רגע אחד במקום שלפי מחשבתם שבאותו רגע היה אפשר להתמהמה ולשהות שם כשיעור טומאה היינו איסור יחוד ממש ולא בשיעורא תליא מלתא

11. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כב הלכה ב

לפיכך ראוי לו לאדם לכופ יצרו בדבר זה ולהרגיל עצמו בקדושה יתירה ובמיחשבה טהורה ובדעה נכונה כדי להנצל מהו, ויזהר מן הייחוד שהוא הגורם הגדול, גדולי החכמים היו אומרים לתלמידיהם הזהרו בי מפני בתי הזהרו בי מפני כלתי, כדי ללמד לתלמידיהם שלא יתביישו מדבר זה ויתרחקו מן הייחוד.

12. רמב"ם הלכות אישות פרק י הלכה א

הארוסה אסורה לבעלה מדברי סופרים כל זמן שהיא בבית אביה, והבא על ארוסתו בבית חמיו מכין אותו מכת מרדות, ואפילו אם קידשה בביאה אסור לו לבוא עליה ביאה שנייה בבית אביה עד שיביא אותה לתוך ביתו ויתחד עמה ויפרישנה לו, וייחוד זה הוא הנקרא כניסה א לחופה והוא הנקרא נישואין בכל מקום.

13. ס' לב אליהו עמ' רפד

1 קבר) סוּר לי הרב הצדיק הגדול ז"ל, רב העיר אליסבע שקרא בעצמו בסנסק הקהל של עיר ליסא. מקום רבנושו של הנריי ז"ל בעל הנתיבות ועיר. כעשה נורא שאירע עם בנו של הנתיבות שהיה אלמנה ובתה שעמדה להנשא ונסעו עם ערל אחר לאיזו עיר לקנות בגדים וצרכי חוזה עבור הכלה. הערל ידע מזה והוליס לביתו בערסה. וקרא לתכריו ושרדו את כספם. וקשרום בחבלים והחליקו את התנור כדי להשליך אותם שם ולשורפם שלא יסא וזכר מהם בינתיים הניחו הכסף על השלחן. והדריינו ביניהם האין לחלק הכסף. נסתחן הרחל ונכנס קצין גרמני לבית. וברחו הרוצחים והקצין התירם והחזיר להם כספם והוליסם עד לאכסניא בעיר. נדילה כא הנתיבות בחלום אל בתו ואמר לה דעי כי כאשר נחודדתי מצרתכם עליתי אל מקום נבוא ובקשתי רחמים עליכם. ולא הועיל. כיון שעברתם על איסור יחוד עם הערל. ועליתי למקום נבוא יותר והתחננתי שיקמו לי זכות התורה שהרבצתי בישראל בחיבורי נתיבות המספס וכו'. והצלתי אתכם וסערתה הניו והזרות כאיסור יחוד. כל זה סיפרה הבת לאנשי הקהלה בעיר והם כתבו זאת בסנסק ולכונן עולם

14. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף פא עמוד א

אמר רבה: בעלה בעיר - אין חוששין משום ייחוד.

15. רש"י מסכת קידושין דף פא עמוד א

בעלה בעיר אין חוששין לה משום יחוד - להלקות דמסתפי מבעל השתא אתי.

16. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כב הלכה יב

אשת איש שהיה בעלה בעיר אינה חוששת לייחוד, מפני שאימת בעלה עליה.

17. נשמת אברהם אבה"ע ס' כב

now she would surely no longer fear him, he would appear during the minimum (time period for the transgression of yichud). However, according to the Rambam¹²⁰ that the reason for permitting yichud when her husband is in town is the fear of her husband per se, hearing his voice would remind her of this. Nevertheless, the Shevet HaLevi writes that he would be reluctant to rule leniently with regard to a city as large as New York or London, since there are two factors involved: the great distance between the woman and her husband and the knowledge that he is usually at his office. One should therefore certainly advise a strict ruling where possible.

121 The Igrot Moshe¹²¹ writes that if the husband is imprisoned even in the same town and it is certain that he would not be released for some time, yichud is forbidden. For this reason, in the city of New York, if a woman knows that her husband

What is the maximum size of a town or city that will allow a man to be in seclusion with a woman because her husband is in town? The *De'ar Halachah*¹¹⁹ writes as far as a very large city or two adjacent cities were concerned he found nothing specified by the *poskim*. He was told that the *Chazon Ish* had ruled, in the year 5713 (1953), that all of Tel Aviv and its neighbor hoods, including the distant ones, were all considered one city with regard to this *halachah*. As to the adjacent cities of Tel Aviv and Ramat Gan, and certainly Tel Aviv and Petach Tikvah, he considered them then as two separate cities. Rav Neuwirth *shlita* told me that they were then separate cities with open land between them.

The *Ezer Mithudash*¹²² writes that with regard to a wife's fear that her husband might suddenly appear, Chazal did not exclude even a large city such as Antich, even if he told her that he was going to the far side of the city. However, he expresses reservations if he told her that he was going to be at the far side of a very large

discussion among *poskim* as to whether she may be secluded with a man if she was certain that her husband could not appear home in that time, since he is in the city. He writes that he heard that the *Chazon Ish* ruled leniently.¹²⁰

Rav Auerbach *a"t* told me that Chazal did not differentiate between a small and large city. Therefore, even if she knows that her husband had traveled to the other side of a large city, such as London or New York, *yichud* would be permitted.

He also noted that today, Tel Aviv, Ramat Gan and Petach Tikvah are all considered as parts of one city, since they are adjacent to and merge into each other, and one may walk on *Shabbat* from one to another.¹²⁰

The *Shevet HaLevi*¹²¹ writes that since today one may speak on the telephone from his office to his home even over a long distance, there would be a stricter interpretation of this *halachah* according to *Rashba*¹²² who writes that his wife would

18. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

1. בדיו בעלה בעיר אבל הדבר ידוע שלא יבוא עכשיו.

אם הבעל חבוש בבית האסורין אף שהוא בעיר וברור לה שלא יניחוהו לצאת איזה זמן איכא איסור יחוד, דהא מפורש ברש"י קדושין פ"א ע"א ד"ה בעלה בעיר הטעם דהיתר בעלה בעיר הוא מטעם דמסתמי מבעל השתא אתי, שזה לא שייך כשחבוש בבית האסורין, ועיין בחכ"א כלל קכ"ו בב"א סימן י"ז ד"ה ואמנם שמצד טעם רש"י זה אוסר בהלכה לבית אחר שאיכא איסור יחוד מאחר שבעלה הא לא יבא לשם אף שהוא בעיר וא"כ כ"ש כשחבוש בבית האסורים שא"א לפניו לבא, ומטעם זה שבמדינה זו נוא יארק כשבעלה הוא בעיר אבל ידוע הוא לה שהלך לקצה העיר שמהבית עד המקום שהלך לשם הוא ערך שעה והחזרה הוא שעה וצריך לשהות שם ערך שעה אסורה ביחוד אם הוא בזמן שא"צ לבא לשם אינשי כגון בלילה או אפילו ביום כשאין דרך אינשי לבא לביתה, וכ"ש באלו שעובדין אצל אחרים ושוהין שם שמונה שעות והדרך לשם וחזרה משם הוא ערך שתי שעות איכא איסור יחוד כשאין דרך אינשי לבא לביתה, אבל אם הוא ברשות עצמו ויכול לבא לביתו כשרוצה לפעמים ליכא איסור יחוד, והוא דבר שנוגע טובא לאינשי לידע זה.

19. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

בחדוש החכ"א כלל קכ"ו בסעיף ו' כשבעלה נתן לה רשות לדבר עם איש אחד דבר סתר בסגירת הדלת אסור שהרי אין אימת בעלה עליה כיון שנתן לה רשות, לכאורה לא מובן כל כך, דהא משמע כשבעלה בעיר אף שאמר לה שישא שם הרבה זמן נמי ליכא איסור יחוד משום דיש לה לחוש שאף שאמר שישא שם הרבה שעות אפשר שחזר בו לאיזה צורך וגם בלא צורך כי ליכא עליו חיובים שלא לחזור בו ממה שחשב תחלה לעשות, וגם אולי בכונה אמר לה שיתאחר אף שידע שלא יתאחר, וא"כ גם בנתן לה רשות ליכנס עם פלוני לאיזה חדר ולסגור הדלת הרי יש להו לחוש שמא הבעל יחשוד ויקיש על הדלת שיפתחו לו, ואף אם לא הקיש על הדלת איזה זמן יקיש בכל עת משום דעל זמן גדול יחשוד יותר, שלכן אין להיות איסור יחוד אף בנתן רשות, ורק שייך דינו לאסור כשאמר לה שתסגור את הדלת על משך זמן גדול ולא יצטרכו לפתוח אף כשיקיש על הדלת אז ודאי אסור, דאף שבעלה אינו חושדה התורה הא אסרה לכל אינשי ונשי להתייחד אף לצדיקים, אבל בסתם נתינת רשות מהבעל להתייחד לכאורה אין לאסור דעדין אימתו עליה.

וכן הא דהלכה ברשות בעלה שכתב החכ"א שאיכא איסור סתירה הוא דוקא כשנתן לה רשות לאיזה מקום שתראה שלא שייך שידע היכן היא נמצאת שיבא לשם שתהא מירתתא, ואף שכיון שהוא בעיר הא אפשר שיודמו גם הוא לשם לאיזה צורך וגם אפשר שיודע המקומות ששייך שתלך לשם, מ"מ שייך שתסמוך שלא יבין שלכן אוסר, אבל כשנתן לה רשות לילך למקום מיוחד לבית והלכה לשם הא יודע לילך לשם ואין להחשיב זה לסתירה, ואף כשנתן לה רשות לשנים ושלשה מקומות מיוחדות שייך שיבא לכל המקומות ויש לה לחוש לזה ואין להחשיב זה לסתירה, ואולי כשנתן רשות לילך לאיזה מקומות תפרש היא שהוא נתינת רשות לכל מקום שתראה אך שאמר לה איזה מקומות לדוגמא שהיא יכולה לילך כשיקשה לה לישב בבית לבדה משום שסוברת שהבעל אינו חושדה מאחר שלא אסיק שלמקום אחר לא תלך אבל כשנתן לה רשות למקום אחד לא שייך שתחשוב שהוא גם נתינת רשות לכ"מ שתראה, שא"כ יודע הוא דכשיבא ולא ימצאנה ילך למקום שהרשה לה לילך ואין לאסור, ואולי גם החכ"א אינו אלא דוקא בפרטים אלו אף שלא פירש, עכ"פ האיסור לא שייך אלא דוקא בפרטים אלו שכתבתי.

20. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כב

כל אשה שאסור להתייחד עמה, אם היתה אשתו עמו הרי זה מותר להתייחד, מפני שאשתו משמרתו. אבל לא תתייחד ישראלית עם העובד כוכבים, ואף על פי שאשתו עמו.

21. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

בשי"ע הוא כמפורש שאשתו משמרתו הוא דוקא כשהיא נמצאת עמו ולא סגי במה שהיא בעיר, מדשינה בלשונו שמצד הבעל איתא /אה"ע/ בסי' כ"ב בסעיף ח' אשה שבעלה בעיר אין חוששין להתייחד עמה, וגם מסיק טעם מפני שאימת בעלה עליה, ובאשתו איתא בסעיף ג' אם היתה אשתו עמו ה"ז מותר להתייחד, שעמו הא משמע יותר עמו ממש וגם מסיק הטעם מפני שאשתו משמרתו ולא שייך לשון שמירה אלא כשהיא נמצאת שם. וכן הוא בסעיף ה' לא תתייחד אשה אחת אפילו עם אנשים הרבה עד שתהיה אשתו של אחד מהן שם שג"כ משמע שהוא דוקא כשנמצאת שם ממש.

22. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כב

יג בית שפתחו פתוח לרשות הרבים, אין חשש להתייחד שם עם ערוה

23. ס' תורת היחוד פרק ה

א. (א) חדר שפתוח לרשות הרבים, מותר להתייחד שם.

ב. (ב) נחלקו הפוסקים בהיתר של פתח פתוח לרשות הרבים האם הוא דוקא כשהדלת פתוחה לגמרי, או גם כשהדלת סגורה ואינה נעולה במנעול, דמכל מקום אין חשש יחוד, כיון שאדם זר יכול לפתוח את הדלת ולהכנס פנימה, ולהלכה יש להתיר אפילו בסגורה כל עוד שאינה נעולה, וכתנאים המכוארים להלן.

24. שו"ת בנין ציון סימן קלח

רק לדברינו שהכל תלוי אם מתיראים בכל עת שיבא אדם לשם דבפתח הפתוח לרה"ר לעולם מתיראים אבל בבית הפתוח לחצר פעמים מתיראים ופעמים לא כפי ענין הדיורים שם ולכן כללא כ"ל לנקוט פתח פתוח לרה"ר דבזה לעולם אין ייחוד וכמו כן ודאי שייך ייחוד אפילו בלא סגירת דלת בחדר בעלי דומיא דסוכה כמו שכתב רש"י במקום שאין דיורים בבית וכדומה אבל בחדר שבכל רגע יכול לבא אדם לשם אין ייחוד בלא דלת סגור וא"צ להג"י בדברי הרשב"א שהרי החצר מטרחה ה"י פתוח ליוצאים ובאים אף על פי שהגיפו הדלתות כמש"כ הרשב"א שם שאינה נחבשת ביד הכותב אדרבא מתירא מן המלך שמה תזעק ויתפש עלי עכ"ל הרי שה"י אפשר לאחרים לבא לשם אם תזעק לתפשו לכן כתב שאין ייחוד בלא סגירת הדלת שמתירא בלא סגירה שמה יכנס שם אדם אפילו שלא ברשות ואפילו לא תזעוק ועל כן כל כה"ג שמתיראים המתיראים שיבא אדם לשם בלא נטילת רשות לא נקרא ייחוד בלא סגירת הדלת, כנלענ"ד, הקטן יעקב.

25. שו"ת צ"צ אליעזר חלק ו סימן מ - קונ' איסורי יחוד פרק יא

ברם מסתבר הדבר שאפילו לאלה הפוסקים שמוכח דסברי דדינא דפ"פ לרה"ר הוא אפילו לשעות המאוחרות בלילה, וכנ"ל, אבל זאת מיהת בעינו שיהא נר דולק בבית, באופן שאם יעברו עוברים ושבים ויכלו להציץ או לפתוח הדלת פתאום ולראות הנעשה בפנים, ואזי פחד העוברים עליהם ולא יזנו, אבל אם שרויים באפילה הוי זה ייחוד גמור ולא מהני אפילו באינו נעול ואפי' בפתוח ממש והוא לרה"ר, כי אז אין פחד העוברים עליהם דסברי הני רשיעי דהחושך והאפילה עליהם למחסה ולמסתור.

26. שו"ת צ"צ אליעזר חלק ו סימן מ - קונ' איסורי יחוד פרק כג

(ח) בספר שארית יעקב הני"ל אחרי שכתב לדון בכנ"ל בדברי הבית מאיר ולצדד להקל בדלתות הסמוכים לרה"ר אפי' בסגורים כל שאינם נעולים מוסיף וכותב: ומיהו במה שנהוג היום ברוב הבתים שהדלת נסגרת תמיד מאליה על ידי המנעול שמבפנים ואינה נפתחת כי אם על ידי הפנימיים או על ידי מפתח מבחוץ נראה לכאוי דבזה אסור אפילו הדלת סמוכה לרה"ר דזה ודאי לא מיקרי פתוח עכ"ל. ואמנם צדק בזה הספר הני"ל, אך יש להוסיף דמיהו אם ישנם כמה מבני הבית או מהדיירים שיש להם ג"כ מפתח בידם לפתיחת הדלת ונמצאים בעיר ואין עת קבוע לביאתם, אזי אפשר לחשוב זה כדלת סגורה בלבד בלתי נעולה.

26. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

ד. פתח לרה"ר כשהדלת נעולה

בנתח פתוח לרה"ר כבר בארתי דאפילו נעולה הדלת כדרך כל הדלתות שדרך כו"ע בכרכים לנעול מבפנים מצד שמירה, כיון שדרך כו"ע דכששומעין מי שנוקף על הדלת או שמצלצל על הפעמון שנעשה לכך בא מי שבפנים ושואל מי הוא וכששומע שהוא מהמכירים ואפילו אינו מכירו ממש פותח כשמבין שהוא סתם איש מרובא דרובא אינשי. ליכא איסור יחוד כשהוא בזמן שבאין סתם אינשי לבית אף כשלא הודיעו קודם, דמרתתי שמא ינוקף מי שהוא על הדלת ויהיה מוכרח לפתוח תיכף, אבל בזמן שאין דרך אינשי לבא, או במקום שלא שכיחי אינשי לבא איכא איסור יחוד כשהדלת נעולה, ורק בפתוח ממש ליכא גם אז איסור יחוד דמאחר דקיל ליכנס מירתתי אף מיחידים.

(5)

The reason is as follows: City-dwellers ordinarily lock their doors as a matter of course because of the high incidence of crime in the large cities. Any visitors (and certainly neighbors who share this harsh lifestyle) expect that the apartment-dweller will promptly respond in answer to the door when the bell rings or when there is a knock at the door. Consequently, apartment-dwellers in the cities of course realize that if they delay or fail to answer, they could be suspicious and liable. In this setting, any persons in the apartment would naturally feel at ease with the thought that the doorbell might ring at any moment, thereby demanding their prompt response. This type of

Rav Ribiat p. 26 ספר 27

seclusion (i.e. a city apartment, even when locked) is Halachically tantamount to Pesach Posu'ach L'rshus Harabim, and is not Yichud (i.e. during the day and early evening hours when neighbors or visitors are likely to come).²⁷

28. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כב סעיף ה-ו

לא התייחד אשה אחת, אפילו עם אנשים הרבה, עד שתהיה אשתו של אחד מהם שם. וכן לא יתייחד איש אחד, אפילו עם נשים הרבה. הנה: וי"א דאשה אחת מתייחדת עם שני אנשים כשרים, אם הוא בעיר (טור בשם הרא"ש). וסתם אנשים, כשרים הם (ר"ן פ"י יוחסין). אבל אם הם פרוצים, אפילו עם י"א אסור. וכל זה בעיר, אבל בשדה, או בלילה אפילו בעיר, בעיני שלשה. (ב"י בשם הראב"ד) אפילו בכשרים (גם זה טור בשם הרא"ש). ויש מתירין איש אחד עם נשים הרבה, י אם אין עסקו עם הנשים (טור בשם רש"י).

נשים הרבה עם אנשים הרבה, אין חוששין ליחוד. היו האנשים מבחוץ והנשים מבפנים, או אנשים מבפנים והנשים מבחוץ, ופירשה אשה לבין האנשים או איש אחד לבין הנשים, אסורים משום ייחוד.

29. חלקת מחוקק סימן כב ס"ק יג

(יג) בית שפתחו פתוח לר"ה: נראה דה"ל בגס בה ובקינא לה אסור וכן הוא בת"ה סי' רמ"ד:

30. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כב

אשה שבעלה בעיר (ו) <ז> אין חוששין להתייחד עמה, מפני (ז) שאימת בעלה עליה. ואם היה זה גם בה, כגון שגדלה עמו או שהיא קרובתו, או אם קינא לה בעלה עם זה, לא יתייחד עמה אף על פי שבעלה בעיר.

Examples of Shomrim:

Rav Ribiat p. 45 ספר 31

- Boy above 6 years of age¹³⁶
- Girl between 6-11 years of age
- Woman whose husband is "in the city"
- Man whose wife is nearby
- Woman whose father is present
- Man whose daughter is present
- Woman whose grandfather or grandson is present
- Man whose grandmother or granddaughter is present
- Woman whose brother is present
- Man whose sister is present

The term "Gas-Boh" is a Halachic description of an uninhibited social relationship between two people.

ibid. p.88-89 ספר 32

In the context of the laws of Yichud, a Gas-Boh is any particular man with whom a particular woman has a special relationship or close friendship.

The existence of a Gas-Boh relationship between two people is evident when the individuals are wont to gesture to one another in the kind of discreet "body language" characteristically used by persons who are intimate with each other. Another sign of a Gas-Boh relationship also mentioned by Poskim is favoritism. This is often evident with friends or relatives who feel comfortable asking for special favors of each other where they would be inhibited from doing so with others who are not so close. A man and woman in any of these kinds of relationships are Gas-Boh to each other.¹³⁷

Gas-Boh friends are not protected by the ordinary psychological inhibitions and social barriers that set people apart who are not yet familiar with each other. A Gas-Boh friendship is one in which the individuals have developed rapport and are comfortable with each other. The existence of a Gas-Boh relationship is not necessarily any transgression. It is therefore completely irrelevant whether the man and woman are devout, Boni¹ (devout) persons of high moral character or otherwise.

Examples of Gas-Boh individuals:

- Cousins¹¹ who have a warm and friendly rapport (e.g. help and do special favors for each other due to their family relationship.¹² However, cousins who are not especially close are not considered Gas-Boh).¹³
- Neighbors who grew up together and have a warm friendship¹⁴
- Former spouse¹⁵
- Therapist¹⁶
- Psychologist¹⁷
- Personal housekeeper or live-in maid¹⁸
- Male/female business partners¹⁹
- Office co-workers who have become very friendly²⁰
- Co-workers on a team project (e.g. writing a computer program together)²¹

ד. כאשר קיימת האפשרות שבתוך זמן היחוד יופרעו ע"י אחר, אין כאן איסור. לכן (ב) מותר להתייחד ולעלות יחד במעלות אם אפשר שתפתח המעלות ע"י אחר תוך דקה (לערך), (ובשעה"ד יש להקל שעד דקה וחצי אין בזה כדי שיעור טומאה).¹

חששא דיתוד לכוי"ע

|| ודע כי תוך החירא הוא רק במעלות שפועלת ע"י פעולה אוטומטית, אבל מעלות שפועלת ע"י פעולה אדם מבסוס ע"י מפתח וכדומה, ברצותו עצמו אותה וברצותו טבעי, ככה"ג יש לאסור לנסוע בטובה, דאך כאן מותר ליהדר, והרי הוא כמי שמתייחרים בחדר נעול, ופשוט

|| והעיר לי הר"ם שטען שליטיא ממאנסי, דהא דנחלקו פוסקי זמנינו לענין היתור יתוד דמעלות הובא דבריהם כמנתת יחוק ובאוצה"ס, הוא רק במעלות שא"א לשערה כבתוך באמצע האנסיעה, אבל בזמנינו עס"י רוב אסור לאדם בבתוך ללחץ הכפתור שתעצור המעלות באמצע נסיעתה, וכיון ששייר שיעצרו אותו בכל קומה וקומה ליכא כאן

34. שו"ת משנה הלכות חלק ו סימן רכו

במה שנסתפק אי יש חשש יחוד באוטא או אוטאבוס כשנוסע ביום או בלילה הנה נראה פשוט דביום כשנוסע בדרך שישנם עוברים ושבים אין שם דין יחוד לא באוטא וכ"ש באוטאבוס ומיהו בלילה יש להסתפק בזה הרבה ובתשובה אחת בספרי משנה הלכות ח"ג סי' מ"ח צדדתי דאפשר בזמן הזה דכל הדרכים מלאים מכוונות קאר בלע"ז עוברים ושבים וחשמל דולק אין בהם משום יחוד, ועיין א"ע סי' כ"ב מחלוקת הבי"ח ורש"ל הביאם בבה"ט ועיין אוצה"פ שם ס"ק מ"ה אות א' ובק"א אות כ"ב שם ודו"ק.

ומיהו כמובן שהכל לפי המקום והזמן דאי באמת הוא על דרך אשר לא נמצאים שם עוברים ושבים או שהוא במקום מוצנע פשוט דהוי יחוד ואפילו ביום במקום מוצנע כה"ג הוי יחוד אבל במקום פרהסיא נראה דלא הוי יחוד אף בלילה ומיהו כל זה מעיקר הדין אבל ודאי הירא דבר ה' לא יצא יחידי בלילה עם אשה במכוונה על הדרך ושומר נפשו ירחק מהם אפילו ביום.

|| והנה רחל בתו באה עם הצאן

35. אזנים לתורה בראשית כ"ט:

כדומה לנו, שמכיון שרחל היא הפרדה שלמנה יצא בעלתה אביו לחן. — הוי עליו משפט שהיא באה ללכת לקראתה צו לכהים לחטוב מחטבות אור לקבל את פניה וזה לדבר עמה כמנהג הצלם וזה על האזנים איתו וישתד הוא שנה אל חזקתים סיפורים שאין להם לפי הסתמנו מן שינסות אה הנגע הנורא שכתבו וכו' מיהם כענה ערוב באה עת האמר העקבה אה סינסת אה הצאן וירעו איתו כמיון עתים ויהי ו' ימים אה

והא לבנו עם רחל בסדה חשש ליהוד (ואף שהיתה פנייה ויחוד טויה ווא ברובן, אבל האבות תקי קיימו מן החובה כלה ואפילו בצנות הרבנו, הלשון וכו' על לב הרועים שיטארו עם לחיות אה וצאן ולרועותי, וזה שאמר יצא וכו' — אין הפרוב טילטו ליהוד נקיים אהר, כי יש לרא' כמנהג החלוקה ש' עשית כתיב, וכו' ביום סענו ו' ימים ו' אילידיכם, וזהו ליה' י' ימים ו' נ' ימים יצאנו ה' (ע"פ א' ומהנה דבית

וצריך לומר דיירא מאשתו שתהא חושדתו שבחורתה החקור ותדרוש לבתה ולהיתומה ויגלו לה שלכן מאין שנמצאין בבית תדיר עמו ועם אשתו אין לאסור אף אם נזדמן איהו זמן קצר שלא היתה אשתו ונשאר הוא לבדו עם בתה ועם היתומה שמגדליו וכן להיפוך אם היא נשארה זמן קצר עם בנו ועם יתום שמגדליו. ואם מתה אשתו בעצם יש לו לזוהר שלא יתייחד עם בתה ועם היתומה שמגדליו, ומה שיש שאין זוהרין אולי קימכין מפני הדחק ע"ז שכיון שמגדל אותה כבתו לא ירצה לקלקלה מצד שרוצה בטובתה, וכן כשהוא מת ונשאר בנו מאשה אחרת אצלה לא תתפתה לו כיון שרוצה בטובתו, אבל ודאי אין לסמוך ע"ז וצריכין לזוהר שלא להתייחד עם אלו שמגדליו כשמת אחד מהם.

ועלה בדעתי להוסיף להביא סיעתא מקורית להיתר היחוד וכן לחיבוק ונישוק ממה דאייתא באבות דר"ג פט"ז ז"ל אל תתמה על ר' עקיבא שהרי ר"א הגדול גדול ממנו והגור"א גורס שהרי מעשה דר"א גדול ממנו שנדל את בת אחותו י"ג שנה עמו במטה עד שבאו לה סימנים אמר לה צאי והתנשאי לאיש וכדו עכ"ל עיין שם. והיינו שנהג עמה כעם בתו המבואר בקדושין ד' פ' ע"ב ובד' פ"א ע"ב ע"ש. ולא מוזכר כלל שנעץ דבר המפסיק בדומה למה דאייתא בסנהדרין ד' י"ט ע"ב גבי פלטי בן ליש ועיין גם בתוס' שבת ד' י"ג ע"ב ד"ה מטה, ולא הוזכר דבר גם מזה שנוהר מיחוד. ונהי דהאדר"ג מצייץ זה בתור נסיון גדול מצדו של ר"א שכבש יצרו ע"ש בבנין יהושע, אבל אילו היה צד איסור בזה בעצם השינה ביחד הרי יקשה לנו דאיך עבר מיהת ר"א על איסור זה של שינה יחד עם בת אחותו במטה אחת שזה כשלעצמו בודאי גרוע מיחוד או חיבוק ונישוק עם פנויה או עם נדה וכדומה, [ועיין תוס' סנהדרין ד' ל"ז ע"א ד"ה התורה ע"ש] ובפרט אשר כפי הנראה בפשטות היה כאן גם יחוד. ובע"כ מוכח מזה כדברי הלבוש הנ"ל ויתר המקורות שהבאנו לזה לעיל להוכיח דבכה"ג שרגיל עמה בכך מאז קטנותה ומגדל אותה כתב אין בזה לא משום יחוד ולא משום חיבוק ונישוק וכל כדומה לזה, מכיון ששורר ביניהם יחסי טיפוח חוקים של אב לבת וחיים יחד בבית ביחסים טבעיים כאלה אשר ההרגל עשה אותם לטבע שני, אם לא שנאמר דבת אחותו שאני דגם בה אהנו אנשי כנה"ג דלא מגרי בקרובתא, ויהיה מזה אם כן הוכחה לשיטת רבינו ירוחם ודעימיה שהבאנו לעיל בפרק כ"י דסברי דעם אחותו לאו דוקא אלא ה"ה יתר קרובים. אבל זה דחוק דהרי בכאן היה דירת קבע שאסור גם באחותו. ועוד הרי בת אחותו אינה בכלל עריות שהרי מותרת לו, ובע"כ צ"ל כוונת דמוכח מזה כהלבוש, וממילא יש ללמוד מזה להתיר גם בכך ובת מאומצים.

[חן] כתבתי בצידוד צדדי היתר הנ"ל גם שנדמה שנכנסים לכאורה בפירצות דחוקות, בכדי ללמד זכות על ישראל, ובראותנו שגם גדולים וטובים לא זוהרים בזה, ובכדי לא לסגור הדרך לפני ילדים אומללים שלא יהא להם דורש ומבקש מבתים שיוחכנו אותם שם על ברכי התורה והמסורה. וזאת מיהת לדעת שזה אסור בודאי לקחת לכתחילה לאמץ ילדים שהם כבר בגיל של איסור יחוד דהיינו בת מגיל ג' שנים ויום אחד וכן מגיל תשע שנים ויום אחד אם יודעים מראש שלא יוכלו להזוהר מלהתייחד עמם.

שאלת ממני על מה שנהגו במצרים שהולכות הנשים לעשות מלאכה בבית העכו"ם ועומדות שם ג' או ד' ימים ולילות ולפעמים יש בהן נשי כהנים אם יש חשש איסור אם לא.

תשובה יש במעשה זה פריצות גדול לא ישוער וכבר נעשו הסכמות מידי הנגידים על זה ומקצתם פירשו ונמנעו ומקצתם לא יכלו לעמוד כי הן עניות ובעליהן עניים ולא יתנו להן לא לבוש ולא כסות בקרה ולא לבניהן והן צריכות לבקש מחייתן והולכות ברשות בעליהן ומה שיכולנו לתקן הוא שלא ישבו על שלחן אחד לעשות מלאכת הרקום אנשים ונשים כאשר היה בתחלה אלא שהאנשים לעצמן והנשים לעצמן ועוד שלא תלכנה אלא חזקנות ממ"ם שנה ומעלה. ומי"מ לענין הדין אין כאן חשש איסור לאסור אותה על בעלה. חדא שהולכות יותר משלש נשים ואין כאן יחוד דהכי תנן לא יתיחד איש עם שתי נשים משמע הא עם ג' או ד' מותר לדעת רש"י ז"ל. ואף על פי שיש חולקים עליו הנ"מ לכתחלה אבל בדיעבד לא. ותו דאיכא אנשים הרבה וא"כ נשים הרבה עם אנשים הרבה מותר אפילו לכתחלה. וכ"כ הרמב"ם ז"ל פ' כ"ו מהלכות איסורי ביאה. ותו דפתח פתוח לרשות הרבים. ותו דבעלה בעיר ואמר רבא בעלה בעיר אין חוששין משום יחוד וא"ר יוסף פתח פתוח לרה"ר אין חוששין משום יחוד. ואף על פי שרש"י ז"ל פ"י לענין מלקות אבל איסורא איכא. התוספות והרמב"ם ז"ל בפרק הנזכר ורוב המפרשים הסכימו דאפילו איסורא ליכא. ואף על פי שלפעמים ישנות שם בלילה ואיכא למיחש ל"ק שהרי אותן הישנות בלילה אין עושות מלאכה עם אנשים כלל שאין אנשים נכנסים במקום השרות ואם הם במקום שנכנסין שם אנשים הרבה ונשים הרבה מותר כדכתיבנא. והראיה מדאמרינן הוא ישן בין אנשים והיא ישנה בין הנשים ואם לא נכנס שם אלא בעלי הבית הרי זה אסור דעכו"ם אין אשתו משמרתו

ואמר הם נשים הרבה לדעת רוב המוסקים. ותו דהני וחני בעבדותיהו טרידי ואף על גב דטעם זה לבדו לא יספיק מ"מ חיי סניפין להנך טעמי דלעיל. ותו כיון שחן וקנות שאין אדם מתאוה להן חוץ שומר לתנך דמסתמו מנייהו דילמא מגלו. ותו כיון דעושים מלאכה זו הם בעלי האומנות והם צריכין בכל שעה לחבא נשים לעשות מלאכתן לא מרעי לחזקתיהו. הילכך הדבר רחוק שיעשו עבירה וחני טעמי נמי סניפין נינהו.

39. שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן סב

באשה שצריכה ליסע להמקוה בטעקסי לעיר אחרת אם יכולה ליסע לבדה

ובדבר אשה שצריכה ליסע בטעקסי להמקוה שבעיר אחרת סמוכה, ודאי טוב אם נוהג הטעקסי הוא איש, שהבעל יסע עמה שהרי הוא סמוך לערב שיש חשש יחוד אף בדרך קרובה ועוברים שם הרבה מאשינעס, משום שקשה אז לראות מה שנעשה בהטעקסי שהיא נוסעת, שמסתבר שאף במקום שאין לחוש שמא יבא לידי ביאה ממש, אם יש לחוש שמא יבא לשארי התקרבות כחבוק ונשוק וכדומה נמי יש לאסור יחוד, ועל זה יש לחוש שאף בעת שעסוק במלאכתו להנהיג את המאשין יעברו על מיני קירוב, ולכן צריך הבעל ליסע אתה אף כשהנוהג הוא ישראל וכ"ש אם הוא נכרי. ואם א"א לבעלה ליסע אתה כגון שיש תינוק בבית ואין מי שיהיה עמו וכדומה, אין לאסור לה ליסע בטעקסי כיון דהוא עסוק במלאכתו וגם יש לו חזקת לא מרע אומנתו דבשביל פרנסתו אף שהוא נכרי יירא מלעשות שום דבר להנשים הנוסעות עמו (עיין כתובות דף כ"ו במתניין), וכיון שאיסור יחוד ממש ליכא שנוסע בדרך שעוברים רבים יכולה לסמוך ע"ז בשעה"ד ולא לבטל טבילתה.

40. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

א. אשה שצריכה ללכת לבדיקה אצל רופא.

בדבר אשה שצריכה ללכת לבית הרופא שצריך לבדוקה כשהיא ערומה וגם בבית הסתרים שא"א זה אלא עם הרופא לבד בחד סגור, ואף כשיש איזה אדם בהמשרד בחד אחר הא אין הדרך להכנס שמה, ומעשים בכל יום שאף נשים של ת"ח ויראי ה' מתייחדות עם הרופא במשרדו וגם היא עצמה בלא בעלה הולכת להרופא, הנה ההיתר שנתפשט הוא משום שהרופא אף אם הוא נכרי הרי הוא טרוד במלאכתו לסלק מעצמו תאוותו, ואף משכלה מלאכתו שהוצרך להתעסק בה אם הוא בזמן שקבע שיבואו אליו החולים הרי לא יוכל לשהות עמה עוד זמן מפני אלו שמחכים שם ואף אם עדיין לא באו שם חולים אחרים הרי חושש שיבואו עוד אחרים. וכשנשארה היא באחרונה שידוע שיותר לא יבואו שליכא טעמים אלו סומכות ע"ז שאיכא להרופא משרתת (במרפאה) אפי"ן שלו ואם תתאחר יותר זמן מכפי הרגיל ייראו שלא תחשוד את הרופא, והרופא אף שהוא נכרי ימנע מזה כדי שלא יצא עליו שם רע ויתמעטו החולות לבא אליו מפני בעליהן שלא יניחום לילך לרופא זה. אבל מנה שמתיחדות עם הרופא אף כשאין לו משרתת ואף אחר הזמן וגם ע"י יחוד זמן מיוחד לה בעצמה נראה שאין להתיר ומוכרחת לקחת עמה אחד מבניה ואם אין לה יהיה מוכרח הבעל לילך עמה, אבל לא נאסרה על בעלה אף כשהלכה בעצמה דאין אוסרין על היחוד.

41. חלקת מחוקק סימן כב ס"ק א

(א) חוץ מהאם עם בנה והאב עם בתו. כבר כתבתי בסי' שלפני זה בס"ק ט' דבגמ' בקדושין אמר רב אסי דעם אלו התירו אפילו דירה בקביעו ועם אחותו התירו יחוד ארעי וכתב הרא"ש דהלכה כרב אסי ומ"מ המחמיר תבא עליו ברכה וכן פסק בקיצור פסקי הרא"ש:

41. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סד

ואח ואחות שהן עדיין בבית אביהן שלכאורה כיון שהם רגילין טובא והם דרין יחד בהתקרבות גדולה לא רק בזמננו אלא גם בזמן התנאים ואמוראים כמפורש בסוטה דף מ"ג ע"ב במה שא"ר יצחק א"ר יוחנן משום ר"א בן יעקב בחורגתא הגדילה בין האחין אסור לינשא לאחין דמתחזי כי אחתייהו, הרי שאחין ואחיות היו גדילין יחד בבית אחד ולא היו נוהרין מיחוד, וכמובן שגם כשנשארו בבית רק אח ואחות יחדים נמי היו דרים יחד בבית אחד, ואף שהם ישנים בלילה בשני חדרים מ"מ הם נמצאים יחד הרבה זמן, ואין חוששין האב והאם להניחם לבדם שעות טובא שהולכין מהבית לאיזו שמחה וגם לטיול בעלמא ולפעמים אף על איזה ימים ולכאורה הם כדרים יחד תמיד שאסור עם אחותו. וצריך לומר דאח עם אחותו כשדרים בבית אביהן ובכ"מ שהם עם אחרים שליכא יחוד ליכא הרהור ותאוה כלל להן שהרי אף כשנוגע בגופה ומחבק ומנשק לאחותו אין לו בזה שום הנאה ולא ניתוסף לו תאוה לה בזה כדאיתא ברמב"ם פכ"א מא"י"ב ה"ו, וכ"ש שההתקרבות שלהם לא יגרום להם שום תאוה והרהור, ורק ביחוד בלילה בשינה בית אחד זמן גדול יש לחוש שיקל בעיניהו אף התרחקות הטבעי שנעשה ע"י תפלת אנשי כנה"ג ונקירת עיניה ויבואו לידי איסור שלכן אין לאסור אלא

להניחם זמן גדול שהוא יותר מהרגילות שיהיו ביחוד ומוזה באו להקל אף להניחם זמן גדול שלא כדון, וצריך להזהיר לאלו שיש להם בבתים רק בן אחד ובת אחת שאם ירצו לילך לזמן גדול כנסיעה לבקר בא"י וכדומה שיראו שילינו שם עוד מהקרובים וממכורים באופן שלא יהיה יחוד.

42. שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן נה סעיף א

א) הארוסה, (א) אסורה לבעלה מדברי סופרים, כל זמן שהיא בבית אביה, ב) א) והבא על ארוסתו בבית חמיו, מכין אותו מכת מרדות. הגה: (א) ג) ואפילו ביחוד, אסורים; ולכן ארוס שהוא עם ארוסתו בבית א', א (ב) ב) מברכין ז' ברכות מן יתייחדו (מרדכי פ"ק דכתובות). וי"א דאין להם לדור ביחד, שמא יקוצו זה בזה (כל ב) ואפילו בשדוכין בלא ארוסין יש לחוש (חידושי אגודה פרק קמא דכתובות).

42. ס' קדושים תהיו עמי' 151

ב. החושבים, שמרנע הסיוכין והר להם הכל, אך סעות היא ידעו כי הרי הבת נדה ואסורה עליו באיסור כרת, וככל שהיה להקרב זה לזו גדול חזק, חייבים הם בסמירה גדולה יותר. רק ואמר החופה הרי הם כמים ואסה לכל דבר, ולא לפני כזו וכבר התירנו על כך גדולי ישראל שבחרת האחרונים."

43. ערוך השולחן אבן העזר סימן כב סעיף טז-יח

כתב הרמב"ם ז"ל בסוף איסורי ביאה אין דורשין בסתרי עריות בשלשה מפני שהאחד טרוד בשאלת רב והשנים נושאים ונותנים זה עם זה ואין דעתם פנויה לשמוע ולפי שדעתו של אדם קרובה אצל עריות אם נסתפק לו דבר ששמע מורה להקל לפיכך אין דורשין אלא לשנים כדי שיחיה האחד השומע מפנה דעתו ויודע מה שישמע מן הרב עכ"ל ובשלשה יכול להיות ששנים מהם לא ישמעו כלל אם יגיד הרב איזה איסור [רש"י חגיגה י"א ב] ועוד דהשטן מונה את ישראל בעריות דהרי קין נשא אחותו ויעקב אבינו שתי אחיות והרב יודע בזה טעמים נסתרים מעיני שארי תלמידים וכשלא ישמעו הטעם יבואו להכשל [מהרש"א].

עוד כתב אין לך דבר בכל התורה כולה שהוא קשה לרוב העם לפרוש אלא מן העריות והביאות האסורות אמרו חכמים [יומא ע"ה א] בשעה שנצטוו ישראל על העריות בכו וקבלו מצוה זו בתערומות ובכיה שנאמר [במדבר יא, יא] בוכה למשפחותיו על עסקי משפחות ואמרו חכמים [חגיגה שם] נזל ועריות נפשו של אדם מתאוה להן ומתמדתן ואין אתה מוצא קהל בכל זמן וזמן שאין בהן פרוצין בעריות ובביאות אסורות ואמרו חכמים [ב"ב קס"ה ב] רוב בגזל ומיעוט בעריות והכל באבק לה"ר עכ"ל.

לפיכך ראוי לו לאדם לכופ יצרו בדבר זה ולהרגיל עצמו בקדושה יתירה ובמחשבה טהורה ובדעה נכונה כדי להנצל מהן ויזהר מן היחוד שהוא הגורם הגדול וכ"ש מהטיוול עם הנשים ומלשחוק עמהן בקוביא וכ"ש לחול עמהן במחולות ח"ו וכן ינהוג להתרחק א"ע מן השחוק ומן השכרות ומדברי עגבים וכ"ש מלקרות בספרי עגבים והמחברן והמדפיסן אין להם חלק לעוה"ב שאלו גורמים גדולים הם ולא ישב בלא אשה וגדולה מכל זאת אמרו יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה שאין מחשבת זנות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה דע"ז בא לידי הרהור עבירה והרהור אסור מן התורה דכתיב ולא תתורו אחרי לבבכם וגו' ובתורה אמורה אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באחבתה תשגה תמיד.